

Suuren paaston valmistusviikot. Publikaanin ja fariseuksen sunnuntain jälkeisen viikon torstai.

Päivän epistola

(1. Joh. 1: 8 – 2: 6)

”Rakkaani, jos väitämme, ettemme ole syntisiä, me petämme itseämme eikä totuus ole meissä. Jos me tunnustamme syntimme, niin Jumala, joka on uskollinen ja vanhurskas, antaa meille synnit anteeksi ja puhdistaa meidät kaikesta vääryydestä. Jos väitämme, ettemme ole syntiä tehneet, teemme hänestä valehtelijan eikä hänen sanansa ole meissä. Rakkaat lapset! Kirjoitan tämän teille, jotta ette tekisi syntiä. Jos joku kuitenkin syntiä tekee, meillä on Isän luona puolustaja, joka on vanhurskas Jeesus Kristus. Hän on meidän syntiemme sovittaja, eikä vain meidän vaan koko maailman. Siitä me tiedämme tuntevamme hänet, että pidämme hänen käskynsä. Joka sanoo tuntevansa hänet mutta ei pidä hänen käskyjään, on valehtelija, eikä totuus ole hänessä. Mutta joka noudattaa hänen sanaansa, hänessä Jumalan rakkaus on todella saavuttanut päämääränsä. Tästä me tiedämme olevamme hänen yhteydessään. Sen, joka sanoo pysyvänsä hänessä, tulee myös elää samalla tavoin kuin hän eli.”

Slaavilaisessa perinteessä alkusana on ”rakkaani”, kreikkalaisessa ”veljet”.

Ennen tämänpäiväistä tekstiä todettiin, että Jeesuksen veri puhdistaa meidät kaikesta synnistä. Synti merkitsee mitä tahansa asiaa, joka erottaa meidät Jumalasta. Syntien tunnustaminen saa aikaan sen, että Jumala antaa anteeksi ja puhdistaa meidät. Voi olla, että kirjoittajalla on ollut tässä kohtaa mielessään jokin julkinen syntien ilmaisumuoto.

”Jos väitämme, ettemme ole syntisiä” tarkoittaa todennäköisesti sitä, että kirjeen vastaanottajien yhteydessä oli väärinopettavia henkilöitä, jotka olivat esittäneet tällaisen väitteen. Heidän mukaansa todellinen uskovainen on synnitön. Sen takia ei tarvita Jeesuksen pelastavaa kuolemaa. Silloin Jumala olisi valehtelija. Vaikka ihminen vastaanottaa kasteen, hänellä on edelleen valinnan vapaus. Meidän olisi valittava oikein ja pysyttävä Jumalan yhteydessä, mutta tämä valinnanvapaus voi johtaa väärään toimintaan. Katumuksen sakramentin olemassaolo itsessään osoittaa, että myös uskovainen ihminen voi tehdä syntiä.

Heprealaiskirjeen luvut 9 ja 10 sisältävät kristillisen opetuksen Kristuksesta syntien sovittajana. Tässä yhteydessä ensimmäisen Johanneksen kirjeen kirjoittaja noudattaa samaa opetusta. Kristus

kuoli syntiemme takia. Sen lisäksi Hän on ylösnousemisensa ja taivaaseen korottamisensa jälkeen taivaassa meidän puolustajanamme. Tässä jatkuu sama ajatus, kuin mitä Heprealaiskirjeessä on Jeesuksesta taivaallisena ylimmäisenä pappina. Tämän muotoilun takana on todennäköisesti Johanneksen perustamien seurakuntien juutalais-kristillinen perinne.

Jeesus esitetään tässä taivaassa olevana puolustajana. Johanneksen evankeliumissa (Joh. 14: 15 – 17) Jeesus lupaa opetuslapsilleen toisen puolustajan. Ensimmäinen puolustaja on siis maan päällä toiminut Jeesus, toinen puolustaja on Totuuden Henki. Nyt tässä kirjeessä on yksinkertainen näkemys siitä, että Jeesus on meidän puolustajamme.

Qumranin teksteissä kerrotaan, miten heidän yhteisöönsä tultiin jäseneksi. Se tapahtui jumalanpalveluksessa, jossa muodostui liitto (tultiin liittoon jäseneksi). Siinä oli julkinen syntien tunnustaminen, muistutus siitä, ettei kukaan voinut tulla jäseneksi ilman kääntymistä pimeydestä kulkemaan Jumalan teitä. Ihmistä, joka ei ollut kääntynyt kohti Jumalaa, ei voitu puhdistaa vedellä tai sovintouhrilla. Tähän yhteisöön liittyjä tuli osalliseksi ikuisesta uskonyhteydestä. Liittyjiä kehoitettiin seuraamaan Totuuden Henkeä ja kävelemään valossa, he eivät saaneet seurata pimeyden enkeliä. Uudessa testamentissa ei ole vastaavanlaista kuvausta, mutta joitakin yhteisiä asioita on: kääntyminen Saatanasta Jumalan puoleen, pimeydestä valoon ja syntien anteeksianto (Ap.t. 26: 18; Kol. 1: 13 – 14, Ef. 5: 6 – 11; 1. Piet. 1: 16 – 23).

Varhaiset gnosilaiset esittivät, että Jumalan tunteminen ei edellytä kuuliaisuutta Jumalalle tai lähimmäisen rakastamista. Johannes kumoo tällaisen väärän ajattelun. Jumalan tunteminen merkitsee Hänen käskyjensä toteuttamista. Jos joku ei noudata käskyjä, hän ei tunne Jumalaa. Tässä nähdään, minkä tien ihminen valitsee: pimeyden vai valon. Tähän samaan Jumalan tuntemisen seurauksena tulevaan Jumalan tahdon mukaiseen elämään ohjasi jo profeetta Hesekiel (Hes. 36: 26 – 27).

Jumalan rakkaus toteutuu, kun ihminen noudattaa Hänen käskyjään. Tämä Jumalan rakkaus tulee seurakunnassa vallitsevan rakkauden lähteeksi. Jumalan rakkaus täyttyy yhteisössä, jonka rakkaus näkyy siinä, että se pitää kiinni Jeesuksen opetuksesta. Hän antoi opetuslapsilleen käskyn rakastaa toisiaan (Joh. 15: 11 – 13). Tämän rakkauden mallina on Kristuksen rakkaus meitä kohtaan, aina kuolemaan asti (1. Joh. 3: 16; 4: 11).

Päivän evankeliumi

(Mark. 13: 31 – 14: 2)

”Herra sanoi opetuslapsilleen: ”Taivas ja maa katoavat, mutta minun sanani eivät katoa. Mutta sitä päivää ja hetkeä ei tiedä kukaan, eivät enkelit taivaassa eikä edes Poika, ei kukaan muu kuin Isä. ”Pitäkää varanne, olkaa valveilla, sillä te ette tiedä milloin se aika tulee. Kun mies matkustaa vieraille maille ja talosta lähtiessään antaa kullekin palvelijalle oman tehtävän ja vastuun, niin ovenvartijan hän käskää valvoa. Valvokaa siis, sillä te ette tiedä, koska talon herra tulee: illalla vai keskiyöllä, kukonlaulun aikaan vai aamun jo valjetessa. Hän tulee äkkiarvaamatta – varokaa siis, ettei hän tapaa teitä nukkumasta. Minkä minä sanon teille, sen sanon kaikille: valvokaa!” Oli kaksi päivää pääsiäiseen ja happamattoman leivän juhlaan. Ylipapit ja lainopettajat miettivät, millaisella juonella he saisivat Jeesuksen käsiinsä tappaakseen hänet. ”Ei kuitenkaan kesken juhlan”, he sanoivat, ”ettei kansa ala mellakoida.”

Jeesuksen opetuksella on jumalallinen arvovalta. Kaikki muu voi kadota, mutta Hänen sanansa eivät katoa.

Milloin tapahtuu Ihmisen Pojan paluu? On luonnollista, että sen tietää vain Jumala, enkelitkään eivät sitä tiedä. Yllättävää on, että Poikakaan ei sitä tiedä. Tätä huomio on saanut jotkut (harvat) epäilemään Jumalan Pojan jumaluutta. Varhaisessa kirkossa esitettiin, että sanomalla näin, Jeesus esti opetuslapsiaan kysymästä tarkasta ajasta.

Vertaus matkalle lähtevästä miehestä ja hänen ohjeistaan ovenvartijalle kuvaa tätä tilannetta. Ovenvartija ei tiedä, milloin hänen herransa saapuu, siksi hänen pitää olla koko ajan valveilla. Tämä sama kehoitus valvoa (olla varuillaan, elää oikein) on osoitettu kaikille.

Näin estetään se ihmisen tavallinen ajatus, että hänellä on tietty aika valmistautua johonkin. Jos me tietäisimme Kristuksen toisen tulemisen hetken, niin monet eläisivät omien halujensa mukaan ja aloittaisivat valmistautumisensa Kristuksen toiseen tulemiseen (katumisen) aivan viimeisillä hetkillä. Se ei ole oikea toimintamalli, sillä meidän tulee aina olla valmiina Kristuksen toiseen tulemiseen.

Matkalle lähtevä mies on Kristus. Hänen matkansa on Hänen taivaaseen astumisensa. Hänen talonsa on meidän maailmamme. Hänen palvelijoitaan ovat kristityt. Ovenvartija on ihmisen mieli tai omatunto, joka valvoo kristityn sielua ja hänen aistejaan. Aistien tulee olla valppaina, sillä niiden kautta voi ihmiseen tulla hengellinen varas. Juutalaiset jakoivat yöajan neljään osaan, tähän voisi viitata tekstin neljä aikaa: ilta, keskiyö, kukonlaulun aika, aamun valkeneminen.

Markuksen evankeliumia voisi kuvata kärsimyskertomukseksi, jossa on pitkä johdanto. Kertomuksen pääpaino on nyt alkavassa loppuosassa. Jeesus tiesi etukäteen kohtalonsa. Hän käyttäytyy kärsivän Herran palvelijan tavoin ollen samanaikaisesti juutalaisten kuningas. Opetuslasten uskon pohja saavutetaan, kun Juudas Iskariot pettää Jeesuksen ja Pietari kieltää Hänet kolme kertaa.

Juutalaisessa perinteessä oli Jeesuksen aikana yhdistynyt kaksi juhlaa yhteen. Toisaalta siinä oli happamattoman leivän keväinen maatalousjuhla ja toisaalta Egyptin orjuudesta vapautumisen juhla. Juutalaisen pääsiäisen nimi on Pesah, joka tarkoittaa ohikulkemista. Silloin muistellaan sitä, kuinka kuolema kulki niiden talojen ohi, joiden oveen oli tehty lampaan verellä (2. Moos. 12: 12 – 20). Juhla alkoi Nisankuun viidentenätoista päivänä (maalis-huhtikuu) ja kesti kahdeksan päivää. Nyt Markus määrittelee tarkemman ajan, on kaksi päivää pääsiäiseen ja happamattoman leivän juhlaan. Tällä tarkoitetaan keskiviikkopäivää. Ylipapit ja lainopettajat miettivät Jeesuksen vangitsemista ja tappamista. Todennäköisesti he olivat saddukeuksia, mahdollisesti temppelin neuvoston jäseniä.

Kristus tuli täydentämään juutalaisen pääsiäisen. Hän tuli kuolemaan meidän puolestamme, että me olisimme vapaat synnistä ja kuolemasta (kuolema tarkoittaa eroa Jumalasta). Juhla toteutuu Hänessä, sillä kuolema kulki Hänen ohitseensa, mutta ei voinut pitää Häntä vankinaan. Kristus nousi kuolleista!

Ensimmäinen aikomus ylipapeilla ja lainopettajilla oli, että Jeesusta ei vangita kesken juhlan. Kyse oli suuresta pyhiinvaellusjuhlasta ja sen keskellä tapahtuva Jeesuksen vangitseminen ja tappaminen voisi aiheuttaa mellakoita. Todennäköistä oli, että he suunnittelivat sen toteuttamista juhlan jälkeen, kun kansa olisi jo palannut takaisin kotiinsa. Tilanteen muutti se, että Juudas Iskariot tarjoutui ilmiantamaan Jeesuksen. Jeesus tultaisiin ristiinnaulitsemaan pääsiäisenä, sillä Hän oli todellinen pääsiäislammas.